

Vanglatega seotud justiitsministri määruste muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrusega muudetakse Tallinna Vangla, Tartu Vangla ja Viru Vangla koosseisu ning Tartu Vangla põhimäärust. Lisaks muudetakse vanglateenistuse ametnike nõuete määrust.

Koosseisu muudatused on seotud ettevalmistustega, mis tuleb teha, et vanglakohti saaks rentida välisriikidele. Vanglarent võimaldab vanglapindu, mis on kinnipeetavate arvu vähenemise tõttu tühjaks jäänud, kasutada tulu teenimiseks ja katta seeläbi vanglate ülalpidamiskulusid. Vabariigi Valitsus andis 13. märtsil 2025 Justiits- ja Digiministeeriumile mandaadi vanglarendi läbirääkimisteks Hollandi ja Rootsiiga. Läbirääkimiste tulemusel allkirjastasid justiits- ja digiminister ning Rootsi Kuningriigi justiitsminister 18. juunil 2025 kahe riigi vahelise vanglarendilepingu. Leping jõustub peale ratifitseerimist mõlema riigi parlamendis¹. Riigikogus on ratifitseerimisprotsessi alustatud².

Tartu Vangla põhimäärusesse tehakse muudatused seoses struktuuriüksuste loomisega vangla koosseisu.

Eelnõuga ei seata uusi kohustusi ega nõudeid ettevõtjatele, vabaühendustele ja inimestele ega kasvatata olemasolevaid kohustusi, mistõttu puudub muudatustel mõju halduskoormusele. Eelnõu peamine mõju on vanglateenistuse ja vanglate töökorraldusele. Mõju on vanglateenistuse jaoks oluline, kuna koosseisud ja struktuur muutuvad märkimisväärselt ning töökoormus suureneb seoses vanglarendi teenuse ettevalmistamise ja osutamisega. Muudatustega suurendatakse vanglate koosseisuliste kohtade arvu ning nendega kaasneb vanglate struktuuriüksuste ja teenistuskohdade ümberkujundamine.

Määruse eelnõuga muudetakse järgmisi justiitsministri määrusi:

- 1) justiitsministri 24. jaanuari 2007. a määruse nr 5 „Tallinna Vangla teenistujate koosseis“ redaktsioon avaldamismärkega RT I, 05.12.2025, 2;
- 2) justiitsministri 26. mai 2008. a määruse nr 25 „Tartu Vangla teenistujate koosseis“ redaktsioon avaldamismärkega RT I, 05.12.2025, 3;
- 3) justiitsministri 26. märtsi 2008. a määruse nr 11 „Viru Vangla teenistujate koosseis“ redaktsioon avaldamismärkega RT I, 05.12.2025, 4;
- 4) justiitsministri 6. detsembri 2001. a määruse nr 87 „Tartu Vangla põhimäärus“ redaktsioon avaldamismärkega RT I, 20.12.2025, 17;
- 5) justiitsministri 23. juuli 2013. a määruse nr 26 „Vanglateenistuse ametnikule esitatavad nõuded, nõuetele vastavuse hindamine ning vangla direktori värbamine ja valik“ redaktsioon avaldamismärkega RT I, 05.12.2025, 8.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi vanglate osakonna õigustalituse nõunik Kadri Margus (Kadri.Margus@justdigi.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeletoimetanud õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Helen Noormägi (Helen.Noormagi@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Alates 1. juulist 2026 suureneb koosseisuliste kohtade arv vanglates kokku 348 koha võrra (1204-lt 1552-le), millest 16 kohta lisandub Tallinna Vangla koosseisu, 316 kohta Tartu Vangla koosseisu ja 16 kohta Viru Vangla koosseisu. Koosseisu muudatused on seotud ettevalmistustega, mis tuleb teha, et vanglakohti saaks rentida välisriikidele. Kui Riigikogu kiidab vanglarendi heaks, on vaja kiiresti alustada vanglarendi ettevalmistavaid tegevusi ja seetõttu luuakse vanglate koosseisu selleks vajalikud teenistuskohad. Olemasolevate koosseisuliste kohtade arvel ei ole võimalik vanglarenditeenust osutada. Koosseisuliste kohtade täitmine ja nende arv sõltub tellitava teenuse mahust ja sisust ning võib välislepingu täitmise käigus täpsustuda. Peale Tartu Vangla koosseisu on vaja muuta ka teiste

¹ Eesti ja Rootsi allkirjastasid vanglarendilepingu | Justiits- ja Digiministeerium

² Välislepingu ratifitseerimise menetlus Riigikogus, Eelnõu - Riigikogu

vanglate koosseisu, kuna paljud senini Tartu Vanglas paiknevad kinni peetavad isikud paigutatakse teistesse vanglatesse. Teiste vanglate koosseisus asuvad ka struktuuriüksused, mis pakuvad vanglateenistuses tsentraalseid teenuseid ja mille töömaht vanglarenditeenuse lisandudes samuti kasvab. Tehakse ka muudatused seoses töökorralduslike vajadustega.

Eelnõu § 1. Tallinna Vangla koosseisu muudatused

Muudatuse tulemusena suureneb Tallinna Vangla koosseisuliste kohtade arv 16 koha võrra ehk 554 kohalt 570-le. Vanglaametnike koosseisuliste kohtade arv ei muutu, kuid lisandub 16 ameti- ja töölepingulist teenistusk kohta.

Muudatus tehakse vanglateenistuse ettevõtluskeskuse koosseisus, mida suurendatakse 16 koha võrra. Muudatus on vajalik, kuna ettevõtluskeskus korraldab kogu riigis vangide tööhõivet ja pakub seda teenust ka Tartu Vanglas kinni peetavatele isikutele. Kuna Tartu Vanglast paigutatakse kinnipeetavad ümber teistesse vanglatesse, kasvab töömaht teistes piirkondades. Seetõttu luuakse üks peaspetsialisti teenistusk kohta ja üks spetsialisti teenistusk kohta.

Tartu Vanglas on praegu üks peaspetsialisti ja üks spetsialisti teenistusk kohta. Rendivanglas on vaja senisest tunduvalt rohkem juhendamist, kuna saabuvate kinnipeetavate tööoskus on kehv. Seetõttu luuakse Tartu Vanglas teenuse osutamiseks veel üks piirkonnajuhi, 12 peaspetsialisti ja ühe spetsialisti teenistusk kohta.

Muudatuse tulemusena on vanglateenistuse ettevõtluskeskuse koosseisus 46 kohta: üks juhataja, neli piirkonnajuhi, kolm valdkonnajuhi, 26 peaspetsialisti ja 12 spetsialisti teenistusk kohta.

Muudatused tehakse ka kriminaalhoolduse osakondades seoses töökorralduslike vajadustega. Kohtade koguarv osakondades ei muutu, kuid muudetakse kohtade arvu eri osakondades.

Harjumaa ja Virumaa piirkonnas on töökoormus kasvanud ja seetõttu on vajalik kriminaalhoolduse üleeestilist ressursi ümber jagada. Harjumaa tööpiirkonnas on vajalik ühtlustada kahe osakonna koormust. Eeltoodust tulenevalt luuakse Lääne-Harju kriminaalhooldusosakonda vanemkriminaalhooldusametniku lisateenistusk kohta 0,05 koormusega ja kriminaalhooldusametniku lisateenistusk kohta 1,0 koormusega ning Viru kriminaalhooldusosakonda kriminaalhooldusametniku lisateenistusk kohta 0,5 koormusega. Tartu kriminaalhooldusosakonnas on vajalik ka teenistusk ohtade ressursi ümber jagada ja luuakse vanemkriminaalhooldusametniku lisateenistusk kohta 0,1 koormusega. Teenistusk ohtad luuakse täitmata kriminaalhooldusametniku teenistusk ohtad arvel Tartu kriminaalhooldusosakonnas (0,8 koormusega teenistusk ohtad) ja Ida-Harju kriminaalhooldusosakonnas (teenistusk ohtad 0,85 koormusega).

Ida-Harju kriminaalhooldusosakonna koosseis väheneb 0,85 teenistusk ohtad võrra, s.o 22,45-lt 21,6-le. Seejuures väheneb kriminaalhooldusametnike teenistusk ohtadade arv 7,85-lt 7,0-le. Lääne-Harju kriminaalhooldusosakonna koosseis suureneb 1,05 teenistusk ohtad võrra, s.o 23,75-lt 24,8-le. Seejuures suureneb kriminaalhooldusametnike arv 10-lt 11-le.

Tartu kriminaalhooldusosakonna koosseis väheneb 0,7 täitmata kriminaalhooldusametniku teenistusk ohtad võrra 31,3-lt 30,6-le. Seejuures suureneb vanemkriminaalhooldusametnike arv 11,5-lt 11,6-le ja väheneb kriminaalhooldusametnike arv 16,8-lt 16-le.

Viru kriminaalhooldusosakonna koosseis suureneb 0,5 teenistusk ohtad koha võrra, s.o 24,5-lt 25-le. Seejuures suureneb kriminaalhooldusametnike arv 13,5-lt 14-le. Teenistusk ohtad luuakse täitmata Tartu kriminaalhooldusosakonna kriminaalhooldusametniku ametikoha arvel.

Eelnõu § 2. Tartu Vangla koosseisu muudatused

Muudatuse tulemusena suureneb Tartu Vangla koosseis 316 koha võrra, s.o 172-lt 488-le. Vanglaametnike koosseisuliste kohtade arv suureneb 290 koha võrra, s.o 138-lt 428-le, ning ameti- ja töölepinguliste kohtade arv suureneb 19 koha võrra, s.o 31-lt 50-le. Samuti suurendatakse praktikantide kohtade arvu kuue võrra ehk neljalt kümnele kohale.

Tartu Vangla jääb täitma ka piirkondliku avavangla ning arestimaja ja kainestusmaja ülesandeid. Lisaks paigutatakse Tartu Vangla vastuvõtuüksusesse ka vahistatud menetlustoimingute ajaks. Samal ajal on vaja töötada toimiva vanglaga ja uut vanglarenditeenust üles ehitada. Muudatus võimaldab vangla ülesandeid tulemuslikumalt täita.

Vanglarenditeenust pakutakse lähtuvalt nõuetest, mis on välislepingu alusel esitatud Rootsikiinnipeetavatega töötamisele. Nende nõuete täitmine eeldab, et on piisavalt teenistuskohhti nii pidevaks järelevalveks avatud osakonnas kui ka sekkumistegevuste elluviimiseks.

Vangla koosseisu luuakse järgmised struktuuriüksused ja teenistuskohad:

- 1) kolmas üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 2) neljas üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 3) viies üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 4) kuues üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 5) seitsmes üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 6) kaheksas üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 7) üheksas üksus, mille koosseisu kuulub 34 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kolm vanemvalvuri ja 27 valvuri teenistuskohhta;
- 8) vastuvõtuüksus, mille koosseisu kuulub 30 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, üks inspektor-üksuse juhi abi, kaks inspektor-kontaktisiku, kuus vanemvalvuri ja 20 valvuri teenistuskohhta;
- 9) saateüksus, mille koosseisu kuulub 15 teenistuskohhta: üks üksuse juhi, kolm vanemsaatja, neli vanemvalvuri-instruktori, üks vanemvalvuri ja kuus saatja teenistuskohhta. Saateüksuse loomisel luuakse teenistuskohad osaliselt järelevalvekorralduse üksuse arvel, mis täitis kuni muudatusteni ka vanglaväliste saatmistega seonduvaid ülesandeid.

Vangla koosseisus olevates struktuuriüksustes tehakse järgmised muudatused:

- 1) juhtkonnas suurendatakse teenistuskohdade arvu kolme võrra ehk neljalt seitsmele: luuakse üks direktori asetäitja, üks peaspetsialist-nõuniku ja üks juhiabi teenistuskohhta. Direktori asetäitja teenistuskohhta on vaja luua, kuna vanglarenditeenusega samal ajal pakutakse ka riigisiseseid teenuseid. Seoses vanglarendiga ja uute üksuste moodustamisega kasvab juhtimiskoormus ning olemasolevast ressursist ei piisa lisanduva töömahu katmiseks. Sarnaselt teiste vanglatega luuakse peaspetsialist-nõuniku teenistuskohhta, mis Tartu Vangla koosseisus seni puudus. Teenistuskoha ülesanne on tagada kogu vangla julgeolek ja kinnipeetavate isikute järelevalve efektiivsus. Teenistuskohhta toetab direktorit vanglateenistuse prioriteetide elluviimisel³ ja organisatsiooni töö tulemuslikkuse hindamisel. Veel üks juhiabi koht on vaja luua selleks, et toetada juhtkonda kuuluvat peaspetsialist-projektijuhti vanglarendiga seonduvate tegevuste korraldamisel (nt välisviisiidid, väliskülaliste vastuvõtt, teenistujatele vanglarendiga seonduvate ürituste korraldamine ja materjalide ettevalmistamine);
- 2) sisekontrolli valdkonnas suurendatakse kasvava töömahu tõttu teenistuskohdade arvu ühe võrra ehk kahelt kolmele ja luuakse üks spetsialisti teenistuskohhta;
- 3) esimeses üksuses vähendatakse teenistuskohdade arvu ühe võrra, 35-lt 34-le: inspektor-kontaktisiku teenistuskohhti vähendatakse neljalt kahele, vanemvalvurite arvu kuuelt kolmele ja valvurite teenistuskohhti suurendatakse nelja võrra ehk 23-lt 27-le;
- 4) teises üksuses suurendatakse teenistuskohdade arvu viie võrra, 29-lt 34-le: inspektor-kontaktisiku teenistuskohhti vähendatakse kuuelt kahele ja valvurite teenistuskohhti suurendatakse üheksa võrra ehk 18-lt 27-le;

³ [Vanglateenistuse strateegia](#) | [Vanglad](#)

- 5) pääsla ja kokkusaamiste üksuses suurendatakse teenistuskohdade arvu kolme võrra, 28-lt 31-le: vanemvalvurite arvu suurendatakse ühelt kahele ja valvurite teenistuskohdade arvu suurendatakse kahe võrra, 25-lt 27-le;
- 6) järelevalvekorralduse üksuses vähendatakse teenistuskohdade arvu kuue võrra, 24-lt 18-le: vanemvalvurite arvu vähendatakse kahelt ühele ning kaotatakse vanemvalvur-instruktori kaks, vanemsaatja üks ja saatja kaks teenistuskohhta. Nimetatud kuus teenistuskohhta viiakse üle saateüksusesse ja ametnikud jätkavad oma seniste teenistusülesannete täitmist saateüksuse koosseisus;
- 7) teabe- ja uurimisosakonnas suurendatakse teenistuskohdade arvu kolme võrra ehk seitsmelt kümnele: luuakse peaspetsialisti teenistuskohht ja spetsialistide teenistuskohdade arvu suurendatakse kahe võrra ehk kuuelt kaheksale;
- 8) sekkumistegevuste osakonnas suurendatakse teenistuskohdade arvu 18 võrra, 17-lt 35-le: kaotatakse välismaalaste koordinaatori 0,5 koormusega teenistuskohht ning haridus- ja riigikeele õppe korraldaja teenistuskohht ning suurendatakse sotsiaaltöötajate teenistuskohhti 1,5 võrra ehk 4,5-lt kuuele ja psühholoogide teenistuskohhti kolmelt kuuele. Haridus- ja riigikeele õppe korraldaja täidetud teenistuskoha arvel luuakse hariduskorraldaja teenistuskohht. Hariduskorralduses jätkub senine töö kinnipeetavate hariduse omandamise toetamisel, kuid riigikeele õpet välisvangidele ei korraldata. Uute teenistuskohhtadena luuakse üks huvitegevuste juhi teenistuskohht ja 14 huvitegevuste juhendaja teenistuskohhta. Huvitegevuste juhendajad korraldavad välisvangidele töötubasid, mis hõlmavad näiteks käsitööd, eri kunstiliike ja kehalist aktiivsust virgutavaid tegevusi. Välismaalaste koordinaatori ning haridus- ja riigikeele õppe korraldaja teenistuskohad on täidetud ning tekib koondamisolukord.

Eelnõu § 3. Viru Vangla koosseisu muudatused

Muudatuse tulemusena suureneb Viru Vangla koosseis kokku 16 koha võrra, s.o 478-lt 494-le. Vanglaametnike koosseisuliste kohtade arv väheneb ühe võrra, s.o 264-lt 263-le ning ameti- ja töölepinguliste kohtade arv suureneb 16 koha võrra, s.o 203-lt 220-le.

Käesoleva määrusega ei muudeta üksuste koosseisulisi kohti seoses Tartu Vanglas kinni peetavate isikute ümberpaigutamisega. Muudatused võivad olla vajalikud tulevikus ning need sõltuvad kinni peetavate isikute arvust, nende liikidest ja neile vajalike teenuste mahust.

Seoses töökorraldusliku vajadusega kinni peetavatele isikutele saadetakse pakkide käitlemisel vähendatakse pääsla ja kokkusaamiste üksuses riigiametnikust spetsialistide arvu ühe võrra kolmelt kahele. Täitmata riigiametniku teenistuskoha arvel luuakse töölepinguline spetsialisti teenistuskohht vanglateenistuse haldusosakonna haldusteenistuse. Muudatuse tulemusena ühtlustatakse vanglates põhitegevust toetavad tööprotsessid.

Vanglateenistuse haldusosakonnas luuakse 15 teenistuskohhta seoses rendivanglaga ja üks teenistuskohht seoses töökorralduslike muudatustega ning osakonna teenistuskohdade arv kasvab 140-lt 156-le.

Haldusosakonna teenistustes luuakse järgmised teenistuskohad:

- 1) finants- ja hanketeenistuses luuakse veel üks hankespetsialisti teenistuskohht, sest olemasoleva kolme hankespetsialisti teenistuskohhaga ei ole võimalik katta vanglarendiga kaasnevat hankemahtu;
- 2) teabehaldusteenistuses luuakse veel üks peaspetsialisti teenistuskohht ja kolm spetsialisti teenistuskohhta. Peaspetsialisti teenistuskoha põhiülesanne on tagada tõlketeenuse sujuv korraldus, sealhulgas vangla koostööpartneritele (nt kohus, politsei). Täiendavad kolm spetsialisti teenistuskohhta on vajalikud, kuna lisanduvad välisvangid, kelle tõttu töömaht suureneb;
- 3) arvestusteenistuses luuakse veel üks spetsialisti teenistuskohht, kuna olemasoleva ressursiga ei ole võimalik teha välisvangidega seonduvat arvestustööd;

- 4) haldusteenistuse koosseisu suurendatakse viie koha võrra ehk 49-lt 54-le: lisandub üks puhastusteenindaja, kaks autojuhi ja kolm spetsialisti teenistusk kohta (sh üks teenistusk kohta pääsla ja kokkusaamiste üksuse täitmata teenistusk kohta arvel). Vanglarendiga kaasnevad täiendavad teenistusülesanded, mida ei ole võimalik olemasolevate teenistusk ohtadega täita;
- 5) tootlustusteenistuse koosseisu suurendatakse viie koka teenistusk ohta võrra, kuna välisvangide tootlustuse korraldamisel ei ole võimalik kõõgi abitõõdel kasutada kinni peetavate isikute tehtavat majandustõõd.

Muudatus võimaldab osakonna ülesandeid tulemuslikult täita ka lisanduva vanglarendi korral. Koosseisuliste kohtade täitmine ja nende arv sõltub vanglarendi tellitava teenuse mahust ja sisust ning võib välislepingu täitmise käigus täpsustuda. Haldusteenistuse spetsialisti koha loomine pääsla ja kokkusaamiste üksuse teenistusk ohta arvel võimaldab õhtlustada vanglate põhitegevust toetavaid tõõprotsesse.

Vanglateenistuse personaliosakonna teenistusk ohtade arv suureneb õhe koha võrra, s.o 31-lt 32-le.

Vanglateenistuse personaliosakonda luuakse lisateenistusk ohtad, et vanglakohti saaks rentida välisriikidele. Olemasolevate teenistusk ohtadega ei ole võimalik täismahus vanglarenditeenust pakkuda. Samuti kujundatakse kehalise ettevalmistuse peaspetsialisti vanglaametniku teenistusk oht õmber riigiametniku teenistusk ohtaks. Teenistusk ohta õlesannete täitmiseks ei ole vaja vastata vanglaametnikule esitatavatele nõuetele (nt erivahendite ja teenistusrelvade kasutamise oskused). Teenistusk oht on täidetud ja tekib koondamisolukord.

Kõõgi vanglate personalitõõd juhtiv personaliosakond peab paindlikult reageerima vanglateenistuse muutuvatele vajadustele, sealhulgas piirkondlikele vajadustele. Seetõõtu muudetakse osakonnas värbamise projektijuhi teenistusk ohta nimetust ja selle asemele luuakse peaspetsialisti teenistusk oht. Peaspetsialistide tõõõlesanded erinevad teistest personaliosakonna teenistujate õlesannetest, kuna katavad korraga mitut personalitõõ lõiku (nt nii värbamispartneri kui ka teenistussuhete partneri õlesandeid). Muudatus võimaldab paindlikumalt tagada vanglarendiga seonduvate lisaõlesannete täitmist. Teenistusk oht on täitmata ja koondamisolukorda ei teki.

Vanglarenditeenuse tagamiseks luuakse veel õks värbamispartneri teenistusk oht. Olemasolevate teenistusk ohtadega ei ole võimalik täita lisanduvaid vanglarendi õlesandeid.

Eelnõu § 4. Tartu Vangla põhimääruse muudatused

Määrusega muudetakse Tartu Vangla põhimäärust, kuna luuakse vanglarenditeenuse pakkumiseks vajalikud struktuuriõksused ning muudetakse vangla ja olemasolevate struktuuriõksuste õlesandeid.

Vangla õlesandeid täiendatakse selliselt, et edaspidi on vangla õlesanne ka välislepingu alusel välisriigi vangistuse täideviimine.

Lisaks muudetakse põhimääruses sätestatud esimese ja teise õksuse õlesandeid ning struktuuri täiendatakse kolmanda kuni õheksanda õksusega. Nimetatud õksuste põhiõlesanne on korraldada välislepingu alusel välisriigi kinnipeetavate järelevalvet ning tagada vangistuse täideviimine kooskõlas kehtivate õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega.

Lisaks täpsustatakse järelevalvekorralduse õksuse õlesandeid seoses saateõksuse loomisega. Muudatuse tulemusel koondatakse kinnipeetavate saatmisega seotud õlesanded eraldi saateõksusesse.

Eelnõu § 5. Nõuete määruse muudatused

Muudatusega täpsustatakse vanglateenistujate keeleoskuse nõudeid seoses vanglarenditeenuse osutamisega. Vanglarendi raames puutuvad teenistujad kokku välisriigi kinnipeetavatega ja seetõõtu on vaja tagada teenistusõlesannete täitmiseks piisav inglise keele oskus vähemalt A2-tasemel. Keeleoskuse nõue seotakse õksustega, kus vanglarenditeenust osutatakse, kuna keelekasutusvajadus tuleneb eelkõõge konkreetse teenistusk ohta tõõõlesannetest.

Ametnike suhtes, kes on teenistusse nimetatud enne kõnealuste muudatuste jõustumist, uut keeleoskuse nõuet ei kohaldata ja üksnes keeleoskuse puudumine ei ole aluseks teenistusest vabastamiseks.

Eelnõu § 6. Määruse jõustumine

Määruse §-d 1–4 jõustuvad 1. juulil 2026. Nõuete määrusega seotud muudatused jõustuvad üldkorras, kuna muudatused puudutavad vaid värvatavaid teenistujaid ja seetõttu ei vaja vanglad muudatusega kohanemiseks lisaaega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrusel ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Eelnõu peamine mõju avaldub vanglateenistuse ja vanglate töökorralduses. Tegemist on olulise mõjuga, kuna koosseisud ja struktuur muutuvad märkimisväärselt ning töökoormus suureneb seoses vanglarendi teenuse ettevalmistamise ja osutamisega. Muudatuste tulemusel suurendatakse vanglate koosseisuliste kohtade arvu ning kujundatakse ümber struktuuriüksused ja teenistuskohad. Mõju avaldumise sagedus on vanglateenistuse jaoks püsiv, kuna koosseisu- ja töökorraldusmuudatused mõjutavad vanglate igapäevast toimimist alates muudatuste jõustumisest.

Negatiivse mõju risk on väike ning on seotud eelkõige koondamisolukorras olevate teenistujatega. Riski maandab asjaolu, et vangla pakub neile võimalusel teist teenistusk kohta. Sarnaseid teenistusk ohti on võimalik pakkuda kõigile koondamisolukorras olevatele teenistujatele. Uute ametikohtade loomine tõhustab vanglate tööd.

Nõuete määruse muudatus loob selge aluse inglise keele oskuse nõudeks. Keeleoskuse nõude mõju avaldub eelkõige uute, vanglarendi teenuse osutamisega seotud teenistujate värbamisel. Selle sihtrühma puhul võib nõue mõjutada nii teenistuskohale kandideerimist kui ka värbamisprotsessi. Samas ei kohaldata uut nõuet tagasiulatuvalt enne muudatuse jõustumist teenistusse nimetatud ametnikele. Seetõttu on negatiivse mõju risk juba teenistuses olevatele ametnikele väike. Muudatus on positiivne, kuna parandab teenuse osutamise kvaliteeti ja õiguspärasust olukorras, kus teenistujad puutuvad kokku välisriigi kinnipeetavatega ning peavad suutma nendega vahetult suhelda. Selge keeleoskuse nõue aitab vältida kommunikatsioonihäireid, mis võivad mõjutada nii julgeolekut kui ka kinnipeetavate põhiõiguste tagamist.

5. Muudatuste rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad kulud

Muudatuste rakendamisega seotud kulud kaetakse tulust, mis laekub vanglarenditeenuse osutamisest kooskõlas sõlmitava välislepinguga. Välislepingus nähakse ette tasu, mis katab vangistuse täideviimisega seotud otsesed ja kaudsed kulud, sealhulgas personali-, väljaõppe-, haldus- ja tugiteenuste kulud.

Vanglate olemasolevast eelarverahast kaetakse Tartu Vangla tööjõukuludest umbes 30 protsenti koosseisulistest kohtadest, näiteks täies ulatuses IT ja andmehalduse, avavangla ning vastuvõtuosakonna kulud ning osaliselt põhiüksuste tööd toetavate teenistusk ohtade töö näiteks teabe- ja uurimisosakonnas, sekkumistegevuste osakonnas ning pääsla ja kokkusaamiste üksuses. Kuna kinnipeetavad paigutatakse teistesse vanglatesse ümber, on ka teistes vanglates vaja täita senisest enam teenistusk ohti ning selleks vajalik ressurs viiakse Tallinna Vangla ja Viru Vangla eelarvesse.

Muudatuste ühekordne finantsmõju on 1. juulil 2026 jõustuva koosseisu muudatuse tõttu kõige rohkem 10 000 eurot. See tuleneb koosseisuliste kohtade muutmisest, mille tõttu on koondamisolukorras kolm avaliku teenistuse seaduse alusel töötavat teenistujat. Vangla pakub kõikidele isikutele, kelle tööülesanded muutuvad, teist teenistusk ohta. Lõppmõju eelarvele sõltub sellest, kui mitu teenistujat otsustab üle minna pakutud teisele teenistuskohale ja kui mitu neist otsustab koondamise kasuks. Ühekordne finantsmõju põhineb koondamishüvitusel (ühe kuu palk) ja vajaduse korral ka koondamisest vähem ette teatatud aja hüvitusel.

6. Määruse jõustumine

Määruse §-d 1–4 jõustuvad 1. juulil 2026. Vanglarendi käivitamiseks on vaja värvata uusi teenistujaid ja anda neile vajalik väljaõpe nii vangla üldise julgeoleku tagamiseks kui ka välisvangidega töötamiseks. Personalitoimingute tarvis on vaja lisaaega ning arvestades määruse jõustumise kuupäeva, on vanglatel seda piisavalt, et teha teavitustööd ja õigusaktides sätestatud toiminguid, nagu koondatavatele teisele teenistuskohale asumise ettepaneku esitamine ja teatised üleviimise kohta. Nõuete määrusega seotud muudatused jõustuvad üldkorras, kuna muudatused puudutavad vaid värvatavaid teenistujaid ja seetõttu ei vaja vanglad muudatusega kohanemiseks lisaaega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu ei esitata kooskõlastamiseks teistele asutustele, kuna sellel ei ole puutumust teiste asutustega. Vanglaid on muudatustest teavitatud.